

**UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET**

Danila Bojovića bb
P.f. 91
81402 Nikšić
Crna Gora

**UNIVERSITY OF MONTENEGRO
FACULTY OF PHILOLOGY**

Danila Bojovića bb
P.O. Box 91
81402 Nikšić
Montenegro

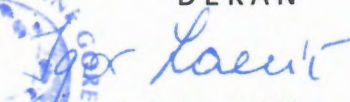
Tel.: +382 40 224 008, 243 912, Fax: +382 40 224 008, www.filoloski.ucg.ac.me, e-mail: filoloski@ucg.ac.me

Broj: 01-1398/3
Nikšić, 1. 10. 2024.

UNIVERZITET CRNE GORE

Odboru za doktorske studije

U skladu sa Pravilima doktorskih studija dostavljamo Prijedlog Komisije za ocjenu prijave doktorske disertacije i kandidatkinje mr Slavice Đurović.

 DEKAN

Prof. dr Igor Lakić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
Broj: 01- 1398/2
Nikšić, 23. 09. 2024.

Na osnovu člana 64 stav 2 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, a u vezi sa članom 32 Pravila doktorskih studija, Vijeće Filološkog fakulteta na sjednici 23. 09. 2024. godine, utvrdilo je

PRIJEDLOG

I

Usvaja se Prijava teme doktorske disertacije *Neumjetnički tekstovi i komunikativni pristup u nastavi maternjeg jezika u osnovnoj školi*, kandidata mr Slavice Đurović.

II

Predlaže se komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidatkinje mr Slavice Đurović pod navedenim nazivom u sljedećem sastavu:

1. Prof. dr Dušanka Popović, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, mentorka
2. Prof. dr Sonja Nenezić, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, članica
3. Doc. dr Jasmina Nikčević, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, članica

DEKAN

Igor Lakić
Prof.dr Igor Lakić

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET			
23.09.2024.			
Priloga	Broj	Prijava	Vrijednost
05	1398		

UNIVERZITET CRNE GORE
Obrazac PD: Prijava teme doktorske disertacije

PRIJAVA TEME DOKTORSKE DISERTACIJE

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	Mr Slavica Đurović
Fakultet	Filološki fakultet
Studijski program	Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti
Broj indeksa	4/21
Ime i prezime roditelja	Anđelko Vulić
Datum i mjesto rođenja	27. 1. 1986, Berane
Adresa prebivališta	Dr Blaža Raičevića 17
Telefon	067488224
E-mail	djurovicslavica86@gmail.com
BIOGRAFIJA I BIBLIOGRAFIJA	
Obrazovanje	Doktorske studije – Studijski program za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, Nauka o jeziku, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore; Studijske 2008/2009. god. magistarske akademske studije na Katedri za srpski jezik i južnoslovenske književnosti Filozofskog fakulteta u Nikšiću, srednja ocjena A (9,6); Studijske 2007/2008. god. postdiplomske specijalističke studije na Katedri za srpski jezik i južnoslovenske književnosti Filozofskog fakulteta u Nikšiću, srednja ocjena B (9,12); Studijske 2004/2005. god. osnovne akademske studije na Katedri za srpski jezik i južnoslovenske književnosti Filozofskog fakulteta u Nikšiću, srednja ocjena B (8,62).
Radno iskustvo	Februar 2014. do danas Osnovna škola „Dr Dragiša Ivanović“, profesorica crnogorskoga – srpskoga, bosanskoga, hrvatskoga jezika i književnosti; Studijske 2015/2016. Učiteljski studij na albanskom jeziku, saradnica u nastavi na predmetu Crnogorski jezik;

Obrazac PD: Prijava teme doktorske disertacije

	Studijske 2014/2015. Učiteljski studij na albanskom jeziku, saradnica u nastavi na predmetu Crnogorski jezik; Studijske 2013/2014. Učiteljski studij na albanskom jeziku, saradnica u nastavi na predmetu Crnogorski jezik; Jun 2013 – decembar 2013. Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, saradnica na projektu <i>Rječnik crnogorskog narodnog i književnog jezika</i>; Mart 2013 – maj 2013. Filozofski fakultet u Nikšiću, saradnica u nastavi na grupi predmeta iz jezika (Savremeni crnogorski jezik – morfologija sa tvorbom riječi; Opšta lingvistika); Oktobar 2013 – jun 2014, Filozofski fakultet u Nikšiću, saradnica u nastavi na grupi predmeta iz jezika (Savremeni crnogorski jezik – standardizacija i pravopis, Savremeni crnogorski jezik – sintaksa proste i složene rečenice, Fonetika i fonologija, Uvod u lingvistiku, Diskurs analiza); Decembar 2013 – 2020. godine honorarni saradnica u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti na poslovima lekture; Septembar 2012 – avgust 2013. Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“, profesorica crnogorskoga – srpskoga, bosanskoga, hrvatskoga jezika i književnosti; Februar 2012 – jul 2012, Filozofski fakultet Nikšić, saradnica u nastavi na grupi predmeta iz jezika (Morfologija i tvorba riječi, Sintaksa padeža i glagola); Jun 2011 – jun 2012, Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“, pripravnički staž.
--	---

Popis radova	
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	Neumjetnički tekstovi i komunikativni pristup u nastavi maternjeg jezika u osnovnoj školi
Na engleskom jeziku	Non-artistic texts and communicative approach in native language teaching in primary school
Obrazloženje teme	
Tema doktorske disertacije zasnovana je na ispitivanju funkcija i dometa komunikativnog pristupa u nastavi maternjeg jezika na primjerima neumjetničkih tekstova u osnovnoj školi, s fokusom na drugi i treći ciklus. Iako je ovaj metod prisutan u crnogorskome kurikulumu od 2005. godine, kada se počelo s primjenom novih obrazovnih programa usmjerenih na ciljeve i usklađenih sa obrazovnom paradigmom – nastavni proces usmjeren na učenika i njegovo učenje, evidentno je (što dokazuju rezultati eksternih provjera znanja, PISA, PIRLS...) da učenici i dalje pokazuju skromne rezultate kada je čitalačka pismenost u pitanju. Neumjetnički tekstovi obuhvataju informativne, publicističke, naučne, administrativne, tehničke i druge tekstove, koji nemaju primarno estetsku funkciju, već im je informativna funkcija najdominantnija, ili jedna od dominantnijih (uz saznavnu). Predstavljaju, dakle, neizostavni dio svakodnevne komunikacije. Ovladavajući strategijama neophodnim za čitanje i razumijevanje neumjetničkih tekstova, učenici razvijaju praktične vještine, ali i vještine pronalazjenja informacija, njihovog povezivanja, upoređivanja i provjere, kombinovanja i primjene u novim životnim i čitalačkim situacijama, te stoga unapređuju kritičko mišljenje. U radu ćemo se baviti strukturom tekstova, ispitivati koliki je njihov potencijal za razvijanje funkcionalne, čitalačke, ali i drugih vrsta pismenosti, kritičkoga mišljenja. Ispitaćemo i koje su to čitalačke, komunikativne, kognitivne i metakognitivne strategije koje su korišćene za interpretiranje teksta, odnosno koje su među njima najpogodnije za aktiviranje određene vrste pismenosti. Nadalje, ispitivaćemo mogućnosti neumjetničkih tekstova s aspekta lingvometodičkih predložaka za učenje gramatičkih pojmova i pojava i pravopisnih pravila. Korpus za analizu predstavljaju udžbenici drugoga i trećega ciklusa osnovne škole za predmet Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost.	
Pregled istraživanja	
Prema Predmetnome programu za Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost I–IX razreda osnovne škole (Zavod za školstvo, Podgorica, 2017), „ishodi nastave	

predmeta *Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost* realizuju se u okviru četiri aktivnosti sporazumijevanja: *slušanje, čitanje, govorjenje i pisanje*. Na taj način učenici ovladavaju **komunikacijskom jezičkom kompetencijom** i tako stiču **osnove čitalačke, medijske, informacione i interkulturalne pismenosti**, što je preduslov za lični razvoj, uspješno školovanje, cjeloživotno učenje i **kritički odnos** prema nizu pojava u društvenom i poslovnom životu. Svrha nastave jezika i književnosti jeste da se učenik osposobi za najbolje praktično i stvaralačko savladavanje sve četiri aktivnosti sporazumijevanja i da **upozna osnove jezika kao sistema**.“ (Podvukla S. Đ.)

Ovako postavljani ciljevi diktiraju polazište, ključne pojmove i hipoteze istraživanja kojima ćemo se baviti. Reformisanje nastave jezika i prelazak sa gramatičkoga na komunikativni metod otvorilo je nove mogućnosti kako nastavnicima, tako i učenicima. Dok se gramatički metod bavio strukturnim aspektima jezika, opisujući gramatički sistem, odnosno mogućnosti i načine kombinovanja lingvističkih elemenata, komunikativni metod odabira činioce relevantne za cjelokupnu jezičku situaciju, sagledavajući je iz više perspektiva (lingvističke, kulturološke, sociološke, psihološke i sl.). Cilj gramatičkoga metoda bio je pravilno operisati pravilima unutar sistema – jezika, a cilj komunikativnoga metoda jeste operisati kompletnom jezičkom situacijom – komunicirati. Učenici maternji jezik ne izučavaju samo u cilju ovladavanja njegovom strukturom, već ta znanja predstavljaju osnov za ovladavanje drugim predmetima, o čemu je u stranoj literaturi već isticano: „Čitanje praktički otvara vrata svakom drugom čitanju. Morate znati čitati da biste naučili matematiku, prirodu, povijest, tehniku, mehaniku, političku znanost, a da ne pominjem pretraživanje interneta ili rukovanje novim DVD uređajem. Čitanje, pisana i usmena komunikacija su sastavni dio učenja, znanja i svih sfera života. Općenito, morate znati čitati da biste uspjeli“ (Zimmermann i Hutchins 2009, prema Ovčina, Soče 2019), a u skladu je i sa postavkom: „...lični razvoj, uspješno školovanje, cjeloživotno učenje i kritički odnos prema nizu pojava u društvenom i poslovnom životu“ (Predmetni program za Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost I–IX, Zavod za školstvo, Podgorica, 2017).

To znači da *lingvistička kompetencija* (poznavanje gramatičkih pravila) nije dovoljna da ispunji sve jezičke zahtjeve i situacije u kojima se govornik potencijalno može naći. Ono čime učenici moraju ovladati jeste *komunikacijska jezička kompetencija* (Canale 1983; Canale & Swain 1980; Savignon 1983) – funkcionalna primjena jezičkih znanja. Jezik se uči u svrhu svakodnevne komunikacije, a ne da bi se nekritički reprodukovala gramatička pravila (Popović 2010).

Najvažniji korak ka tome cilju napravljen je uvođenjem kurikuluma koji počiva na komunikativnom pristupu, potom udžbenika koji su opremljeni didaktičko-metodičkim

instrumentarijem zasnovanim na komunikativnom pristupu. Posljednju kariku čine učitelji i učenici koji bi trebalo da razumiju svrhu i ciljeve ovakvoga pristupa jeziku (Popović 2010; Popović 2009; Vučković 2015).

Da bismo došli do boljih rezultata, potrebno je bolje upoznati i primijeniti strategije na kojima počiva komunikativni pristup u nastavi jezika: komunikativne strategije, strategije čitanja, kognitivne strategije, metakognitivne i metajezičke strategije, a zatim pronaći koje među njima su najpodesnije za razvijanje funkcionalne, čitalačke, matematičke; medijske, informatičke, multimodalne; finansijske, preduzetničke; ekološke, zdravstvene, emocionalne, kulturne pismenosti, odnosno kritičkoga mišljenja. O ovim je strategijama iz različitih uglova i s heterogenim metodičkim pristupom pisano. Međutim, integralno istraživanje komunikativnog pristupa u neumjetničkim tekstovima izostaje.

Nastava jezika u crnogorskome kurikulumu počiva na neumjetničkim tekstovima. Za razliku od književnoumjetničkih koji, pored sazajne, imaju i estetsku funkciju, neumjetnički imaju svrhu da informišu, upute, objasne. „Neumjetnički tekst je svaki tekst u kojem se ne iznose pišćeva subjektivna osjećanja. Takav tekst je objektivan i stvaran i nema karakteristike književnoumjetničkog jezika (odabrane riječi, preneseno značenje, poseban red riječi i sl.)“ (Popović 2009). Pisani su uglavnom administrativnim i publicističkim stilom. Mahom „govore o različitim pojavama iz prirodne i društvene sredine, donose zanimljivosti, a tematika im je bliska učeničkim interesovanjima“ (Vučković 2015). Osim što se učenici osposobljavaju vještinama čitanja ovih tekstova, istovremeno razvijaju strategije učenja putem čitanja (Popović 2014; Vučković 2010, 2015). Krajnji cilj izučavanja neumjetničkih tekstova trebalo bi da bude razvijanje čitalačke pismenosti, odnosno usvajanje funkcionalnih jezičkih znanja (Vučković 2015). Da bismo ostvarili ove ciljeve i u konačnome imali pismene učenike, spremne da funkcionalno koriste stečena znanja, potrebno je i dalje raditi na osvješćivanju važnosti ovih tekstova i mogućnosti koje nude učiteljima i učenicima.

Budući da tekstovi podražavaju stvarnost (uglavnom su preuzeti i adaptirani: publicistički tekstovi, naučopopularni i primjeri iz učeničkih radova) temama i jezikom, nužno je uspostaviti mehanizme za otkrivanje strategija koje će pomoći boljoj recepciji. Krajnji cilj na putu ovladavanja neumjetničkim tekstom jeste učenik koji je funkcionalno pismen, sposoban da funkcionalno koristi stečena znanja. Pri čemu se mora voditi računa da se i pod krov pojma funkcionalne pismenosti javlja polifonija određenja (Levin 1994; Goeksen, i sar. 2000; Girouxu 1993; UNESCO 1978. prema Dijanošić 2008).

Da bi učenici razumjeli pročitani tekst, potrebno je primijeniti različite strategije čitanja:

letimično čitanje (*skimming*), pronalaženje informacija u tekstu (*scanning*), zaključivanje (*inference*), predviđanje (*prediction*) (Grellet 1981). Svaka od tehnika referira na poneku vrstu pismenosti. Funkcionalna pismenost najčešće se podstiče tehnikom pronalaženja informacija u tekstu. Pretraživanje (*scanning*) predstavlja fokusirano čitanje s ciljem pronalaženja specifičnih podataka: datuma, imena, ključnih pojmova. Grafički organizatori koriste tehniku sažimanja, a podstiču matematičku pismenost. Neverbalni elementi koji prate neumjetničke tekstove odlična su podloga za razvijanje digitalne i multimodalne pismenosti, koja je veoma malo ili nimalo zastupljena didaktičko-metodičkim instrumentarijem. Naš zadatak biće, između ostalog, da uočimo šablon u korišćenju strategija čitanja i aktivacije pojedinih vrsta pismenosti. Takođe, analiziraćemo kognitivne i metakognitivne procese kako bismo otkrili koji tipovi strategija su najzastupljeniji, koji mentalni procesi se aktiviraju pri obradi informacija i rješavanju problema tokom učenja, kao i kako se najbolje mogu iskoristiti u svrhu savladavanja novih znanja i vještina.

Komunikacijsku kompetenciju učenika opisujemo kao praktično znanje i služenje jezičkim sadržajima. U značajnoj mjeri, riječ je o kompetenciji s kojom učenik već dolazi u školu. Oponašanjem govornih modela, komunicirajući u različitim situacijama, učenici razvijaju komunikacijske vještine. Ta vrsta logike i kompetencije razvija se neovisno o postojanju metajezickog znanja. Zadatak nastavnika jeste da na tim temeljima nastave da razvijaju učenikove sposobnosti sporazumijevanja.

Učenje normi gramatike i pravopisa treba prilagoditi potrebama učenika. Važno je podizati nivo lingvističke kompetencije s prelaskom u više razrede, međutim, naglasak bi trebalo zadržati na usvajanju sadržaja koji će unaprijediti sposobnost za komuniciranje u svakodnevnim situacijama.

Učenicima su prijemčiviji sadržaji koje na neki način već poznaju, sadržaji koji su im interesantni, kao i sadržaji za koje smatraju da će im biti korisni – što, ugrubo, definiše neumjetnički tekst. Osim toga, njihov sadržaj je objektivn i stvaran i ne posjeduje karakteristike literarnog/umjetničkog jezika (odabrane riječi, preneseno značenje, ekspresiju i sl.). Upravo iz tih razloga treba podsticati upotrebu neumjetničkih tekstova kao lingvometodičkih predložaka, odnosno učenje gramatičkih kategorija i pojava u kontekstu.

Razvijajući komunikacijske kompetencije, učenici će početi usvajati i razvijati lingvističku kompetenciju: „Komunikativnost u nastavi jezika sagledavamo kao sveukupnost primene različitih nastavnih metoda, postupaka i materijala s ciljem kreiranja i realizacije funkcionalnih i fleksibilnih metodičkih modela, čija primena omogućava brže usvajanje i aktiviranje znanja iz jezika u različitim komunikativnim situacijama, što predstavlja dobru osnovu za povezivanje

metodike nastave jezika sa pragmatikom“ (Veljković Stanković 2010).

Nastava jezika u crnogorskome kurikulumu *de facto* počiva na neumjetničkim tekstovima, a njih u udžbenicima prati didaktičko-metodička aparatura zasnovana na komunikativnom pristupu. Polazeći od te činjenice, te stava Veljković Stanković kako „Za komunikativni pristup u nastavi maternjeg jezika karakteristično je: (a) korišćenje jezičkih inputa impostiranih u komunikativnu situaciju; (b) izrazitija povezanost obrazovnih i funkcionalnih ciljeva; (v) koherentnost nastavnih materijala; (g) eksteriorizacija nastavnih ciljeva (jer je motivacija za rad veća kada je svrha učenja poznata i od strane učenika prihvaćena); (d) kontekstualizovanost nastavnih sadržaja (novih i već obrađenih), materijala i predznanja učenika“ (Veljković Stanković 2010a) – naš zadatak biće da: a) uočimo sheme i modele integracije gramatičkih i pravopisnih tema u kontekstu neumjetničkih tekstova; b) ispitamo da li, u kojoj mjeri, kako i koje tekstove nastavnici koriste mimo ponuđenih u udžbeniku.

Cilj i hipoteze

Cilj 1. Analizirati tipove strategija a) čitalačkih, b) komunikativnih, c) kognitivnih u odnosu na vrstu pismenosti.

Cilj 2. Ukazati na značaj i funkcije neverbalnih elemenata neumjetničkih tekstova: grafički organizatori, fotografije, ilustracije.

Cilj 3. Ispitati mogućnosti razvoja strategija multimodalne i digitalne pismenosti u kontekstu postojećih neumjetničkih tekstova u udžbenicima.

Cilj 4. Uočiti i opisati modele integracije gramatičkih i pravopisnih tema u kontekstu neumjetničkih tekstova, kao i savladavanje sposobnosti – učenja putem čitanja.

Cilj 5. Ispitati da li nastavnici u procesu realizacije obrazovno-vaspitnih ishoda i ishoda učenja, kao i provjere znanja iz oblasti jezika koriste neumjetničke tekstove i u kojoj mjeri (iz udžbenika ili drugih izvora), te koje kriterijume koriste pri samostalnom odabiru neumjetničkih tekstova.

Hipoteza 1. Sadejstvo različitih strategija (komunikativnih, čitalačkih, kognitivnih) u punom obimu podstiče razvoj čitalačke (i funkcionalne), pismenosti.

Hipoteza 2. Grafički elementi i organizatori, vizuelni elementi služe kao pojačivači ili kao nadgradnja drugih strategija koje su u službi razvoja različitih vrsta pismenosti.

Hipoteza 3. U tekstovima koji pružaju takvu mogućnost, didaktičko-metodičkom aparaturom nijesu predviđeni instrumenti za razvoj multimodalne i digitalne pismenosti.

Hipoteza 4. Primjena neumjetničkih tekstovi kao polazište za razvijanje strategije učenja

putem čitanja i savladavanja gramatičke i pravopisne norme prihvaćena je paradigma među nastavnicima maternjeg jezika i književnosti.

Hipoteza 5. Nastavnici koriste i tekstove mimo onih predloženih u udžbenicima.

Hipoteza 6. Nastavnici se vode načelima komunikativno-funkcionalnog pristupa pri odabiru lingvometodičkih predložaka za vježbanje / provjeru znanja.

Materijali, metode i plan istraživanja

Korpus za analizu predstavljaju udžbenici II i III ciklusa osnovne škole, za predmet Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost. Namjera nam je da u cjelosti sagledamo neumjetničke tekstove i prateću aparaturu – grafičku i didaktičko-metodičku. U korpus će sporadično biti uključivani i udžbenici Crnogorskoga – srpskoga, bosanskoga, hrvatskoga jezika i književnosti za gimnazije, kada se bude željela napraviti komparacija, odnosno potvrditi ili opovrgnuti neki zaključak.

Budući da neumjetnički tekstovi pokrivaju širok tematski repertoar, obuhvatajući publicističke, informativne, naučne, administrativne, tehničke... tekstove, njihovoj analizi mora se pristupiti s interdisciplinarnе pozicije. U tom smislu, korišćemo se pored lingvističkih i sociolingvističkim, pragmatičnim, psiholingvističkim, diskursnim instrumentima u interpretaciji i analizi tekstova.

Najprije ćemo u teorijski okvir smjestiti ključne sastavnice: neumjetnički tekst i komunikativni pristup. Predstavićemo istoriju korišćenja neumjetničkoga teksta u nastavi i njegov položaj u savremenim kurikulumima, zatim vrste i strukture. Potom ćemo istorijski sagledati komunikativni pristup u nastavi jezika – njegovo utemeljenje, razvoj i značaj za izučavanje jezika.

Metodom prikupljanja podataka proći ćemo kroz korpusom obuhvaćene tekstove i nastojati da utvrdimo paradigme, sisteme i strategije relevantne za naše istraživanje. Najprije ćemo razvrstati tekstove u odnosu na kategoriju, strukturu, namjenu i sl. Potom ćemo metodom analize i interpretacije utvrđivati koje su strategije čitanja, kognitivne i metakognitivne, korišćene u pratećim didaktičko-metodičkim aparaturama, kao i u pratećim grafičkim organizatorima i ilustratorima. Pošto analizom izdvojimo ključne modele, analitičko-sintetičkom metodom utvrdićemo koji od njih su najpogodniji za aktiviranje i razvijanje pojedinačne vrste pismenosti. Kauzalnu metodu korišćemo pri izvođenju zaključaka o porijeklu odnosno uzroku neke od uočenih pojava i kombinovati sa eksplikativnom, posebno na mjestima đe smatramo da su se iz teksta metodičko-didaktičkom aparaturom mogli aktivirati kognitivni procesi koji vode aktiviranju određene vrste pismenosti. Komparativnu metodu rabićemo u dijelu sporadičnih paralela s Predmetnim programom za Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost

za opštu gimnaziju, kao i sa udžbenicima za gimnaziju.

Kvalitativno istraživanje realizovaćemo na odbranom korpusu nastavnika osnovne škole iz tri regije Crne Gore, kako bismo došli do njihovog mišljenja o neumjetničkim tekstovima, značaju njihovog izučavanja u smislu upoznavanja strukture, različitih stilova, jezika i namjene i njihove uloge kao lingvometodičkog predloška na kojem se usvajaju znanja, vježbaju ili se provjeravaju znanje iz jezika.

Istraživanje ćemo realizovati primjenom fokus grupnog intervjuisanja. Očekujemo da će neposredan kontakt s ispitanicima omogućiti podsticanje komunikacije i konstruktivnog dijaloga, ostvarivanje produktivne interakcije unutar članova grupe, kao i neposrednije izjašnjavanje (Halmi 2005, prema Popović 2021).

Struktura disertacije

1. O nastavnom predmetu, o mjestu jezika u okviru predmeta
2. Jezičke kompetencije učenika (osvrt na institucionalno učenje jezika)
3. Tradicionalna i savremena nastava jezika (gramatički i komunikativni pristup)
4. Komunikativni pristup u nastavi jezika
5. Predmetni programi.
6. Predmetne oblasti: čitanje i analiza neumjetničkih tekstova (naučnopopularni, publicistički, tekstovi s praktičnom namjenom...); gramatika i pravopis, usmena i pisana komunikacije (zvanična i nezvanična), stvaranje tekstova (kultura izražavanja).
Obrazovno-vaspitni ishodi, ishodi učenja i sadržaji u nastavi jezika
7. Povezanost u međunarodnim projektima (PISA, PIRLS, TIMS)
8. Metodički sistemi u nastavi jezika
9. Neumjetnički tekst i kontekstualizacija nastavnih sadržaja – vrste tekstova, odlike, struktura
10. Analiza neumjetničkih tekstova
11. Strategije čitanja
12. Komunikativne strategije
13. Kognitivne i metakognitivne strategije
14. Vrste pismenosti
15. Korelacija s drugim nastavnim predmetima
16. Metodologija istraživanja, analiza rezultata i zaključci
17. Zaključna razmatranja
18. Literatura

Prilozi
Očekivani naučni doprinos

Naučni doprinos ovoga rada ogleda se u razvoju metodike nastave, i teorijski i praktično, u pravcu prepoznavanja značaja i poboljšanja upotrebe neumjetničkih tekstova u funkciji razvoja različitih vrsta pismenosti: funkcionalne, čitalačke, matematičke, digitalne, medijske, finansijske, preduzetničke, zdravstvene, ekološke, kulturne, emocionalne, kao i usvajanja elemenata jezičkog sistema na učenicima blizak i prijemčiv način. Iako je dosad akcenat bio na razvoju funkcionalne i čitalačke pismenosti u kontekstu neumjetničkih tekstova, potencijal ovih tekstova daleko je viši. Neumjetnički tekstovi predstavljaju autentične jezičke situacije u kojima će se učenici nalaziti svakodnevno. Upravo zato je nužno ispitati, opisati i sistematizovati sve strategije koje vode razumijevanju i iskorišćavanju potencijala takvih tekstova, a nadasve sačiniti materijal koji će nastavnicima pomoći da njihovu primjenu učine efikasnijom i funkcionalnijom, te da časovi jezika budu zanimljiviji, a sam proces poučavanja produktivan.

U praktičnom smislu, dobićemo smjernice kako za pristup obradi pojedinačnih nastavnih sadržaja, tako i šire, smjernice za unapređenje nastave uopšteno. Cilj je funkcionalno pismen učenik koji kritički promišlja, a do cilja ga može voditi nastavnik koji u punom kapacitetu vlada neumjetničkim tekstovima, razumije im svrhu i smisao i vidi sve mogućnosti, razvijajući tako učeničku pismenost u njenoj cjelovitosti.

Spisak objavljenih radova kandidata
Popis literature

- Baker, L., & Brown, A. (1984). Metacognitive Skills and Reading. In: P. Pearson (ed.), Handbook of Reading Research (pp. 353-394). New York: Longman.
- Blagdanić, S. (2008); Metodička efikasnost mreže pojmova, Beograd: Učiteljski fakultet.
- Boekaerts, M. (1997). Samoregulisano učenje na spoju kognicije i motivacije, Psihologija u svetu, 2/1, 44-57.
- Brown, A. (1987). Metacognition, Executive Control, Self-regulation, and other more Mysterious Mechanisms. In: F. Weinert, & R. Kluwe (eds.), Metacognition, Motivation, and Understanding (pp. 65-116). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Brumfit, C. J., & Johnson, K. (Eds.). (1979). The communicative approach to language teaching. Oxford: Oxford University Press.
- Buzan, T. i Buzan, B. (2005); Mape uma, Beograd: Finesa.
- Canale, M. (1983). From communicative competence to communicative language pedagogy. In J. C. Richards & R. W. Schimdt (Eds.), Language and communication (pp. 2-27). Harlow: Longman.
- Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of the communicative approaches to second language teaching and testing. Applied Linguistics 1, 1.
- Candlin, C. (1971). Sociolinguistics and Communicative Language Teaching, IATEFL

- conference. London, England.
- Celce-Murcia, Marianne; Dornyei, Zoltan; Thurrell, Sarah (1995). Communicative Competence: A Pedagogically Motivated Model with Content Specifications, *Issues in Applied Linguistics*, 6(2).
- Dijanošić, B. (2009). Prilozi definiranju pojma funkcionalne pismenosti, *Andragoški glasnik* 22, Zagreb, str. 25-35.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York: Basic Books.
- Garner, R. (1990). *Children's Use of Strategies in Reading*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Grellet, F. (1999). *Developing Reading Skills*, Cembidge University Press.
- Griffiths, C. (2004). *Language learning strategies: theory and research*.
- Hacker, D. (1998). Metacognition: Definitions and Empirical Foundations. In: D. Hacker, J. Dunlosky & A. Graesser (eds.), *Metacognition in Educational Theory and Practice* (pp. 1-23). Mahwah, NJ: Erlbaum
- Hajmz, D. (1974). O komunikativnoj kompetenciji. *Kultura*, 25: 129-137.
- Hoskins, B., & Fredriksson, U. (2008). *Learning to learn: What is it and can it be measured?* Luxembourg: European Commission.
30. Kolić-Vehovec, S., Bajšanski, I. (2006). Metacognitive strategies and reading Comprehension in elementary-school students, *European Journal of Psychology of Education* 21 (4), pp. 439-451.
- Kostić, A. (2006). *Kognitivna psihologija*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Littlewood, W. (1981). *Communicative language teaching*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Mijušković, M. (2014). Metakognitivne strategije i razumijevanje teksta, *Filolog*, časopis za jezik, književnost i kulturu, V, 2014, 9. Univerzitet u Banjoj Luci, Filološki fakultet.
- Milatović, V. (2005). *Metodika nastave početnog čitanja i pisanja*. Beograd: TOPY.
- Mirkov, S. (2005). Uloga metakognitivnih procesa u razvijanju strategija učenja. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 1, 28-44.
- Nastavni predmet Crnogorski jezik i književnost, predmetni program za I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII i IX razred osnovne škole (2017). Podgorica: Zavod za školstvo Crne Gore.
- Nemeth-Jajić, J. (2013). Metodčki aspekti čitanja neknjiževnih tekstova u nastavi hrvatskog jezika, *Zbornik radova Čitanje za školu i život*, IV. simpozij učitelja i nastavnika hrvatskoga jezika / Mićanović, Miroslav (ur.). Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje (AZOO), str. 105-115.
- Nikolić, M. (2009). *Metodika nastave srpskog jezika i književnosti*, 5. Dopunjeno izdanje. Beograd: Zavod za udžbenike.
- Nikčević Milković, A.; J. Brala Mudrovčić (2018). *Konceptualizacija psihologije čitanja i pisanja s implikacijama za poučavanje*.
- Ovčina, L.; Soče, S. (2019). Neknjiževni tekstovi u funkciji razvoja čitateljskih kompetencija učenika razredne nastave. *Prozor u svijet obrazovanja, nauke i mladih*. Univerzitet u sarajevu. Pedagoški fakultet, str. 218-235.
- Oxford, R. (1997). Cooperative Learning, Collaborative Learning and Interaction: Three Communicative Strands in the Language Classroom. *The Modern Language Journal*, 81/4, 443-456.
- Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. New York: Newbury House.
- Palinscar, A. (1986). Metacognitive Strategy Instruction. *Exceptional Children*, 53, 118-124.

- Paulston, C. B. (1974). Linguistic and communicative competence. *TESOL Quarterly*, 8, 4, 347-362.
- Plut, D. i Pešić, J. (2007). Kvalitet udžbenika za mlađi školski uzrast, Beograd: Institut za psihologiju Filozofskog fakulteta.
- Popović, D. (2003). Čitanje – temelj nastave maternjeg jezika, u: Vaspitanje i obrazovanje br. 3, časopis za pedagošku teoriju i praksu, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, str. 122-130.
- Popović, D. (2009). Neumjetnički tekstovi u nastavi jezika, Naša škola, Nastava maternjeg jezika i književnosti, Bogoević, D. (ur.), Zavod za školstvo, Podgorica, str. 7-18.
- Popović, D. (2010). Nastava maternjeg jezika u devetogodišnjoj osnovnoj školi. U: Naša škola. Podgorica: Zavod za školstvo.
- Popović, D. (2011). Mediji i medijsko obrazovanje, Vaspitanje i obrazovanje br. 1, časopis za pedagošku teoriju i praksu, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, str. 354-61.
- Popović, D. (2013). Stvaranje teksta – mogućnost za razvoj funkcionalne pismenosti u osnovnoj školi, Vaspitanje i obrazovanje br. 1, časopis za pedagošku teoriju i praksu, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, str. 111-133.
- Popović, D. (2014). Functional literacy and text creation, *European Journal of Social Sciences Education and Research* Vol.1, No.1.
- Popović, D. (2014a). Čitati – razumjeti – znati. Savremeni pristup nastavi jezika. Podgorica: Zavod za udžbenike
- Popović, D. (2014b). Čitalačka pismenost i PISA projekat u Crnoj Gori, časopis za pedagošku teoriju i praksu, Vaspitanje i obrazovanje XXXIX, 1, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2014, str. 13-35.
- Popović, D. (2019). Čitalačka pismenost i nastava jezika u osnovnim školama u Crnoj Gori, u: Majdenić, V., Trtanj, I., Živković Zebec, V. (ur.) Dijete i Jezik danas – razvoj pismenosti u materinskom i inom jeziku, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Fakultet za obrazovne znanosti, Osijek, str.159–186.
- Popović, D. (2020). Jezik u obrazovnoj vertikali, *Lingua montenegrina*, god XIII/1, br. 25, ICJK Cetinje.
- Popović, D. (2020a): Pripremanje za čas u nastavi jezika i književnosti i promjena obrazovne paradigme. Vaspitanje i obrazovanje, XLV, 4, 2020 (49–66).
- Popović, D. (2021). Understanding and Applying Writing Strategies in Third Cycle of Primary School *International Journal of Instruction*, January 202, Vol.14, No.1, pp. 963-982.
- Popović, D. (2021a). Utjecaj konteksta na usvajanje standardnoga jezika tijekom školovanja, Dijete i jezik danas – Dijete i jezični identitet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Osijek, 2021, 275-296.
- Raičević, V. (2009). Komunikativna kompetencija kao kategorija i cilj savremene nastave ruskog jezika. *Slavistika*, 13, 168-175.
- Rubin, J. (1987). Learner Strategies: Theoretical Assumptions, Research History and Typology. In: A. Wenden & J. Rubin (eds.), *Learner Strategies and Language Learning* (pp. 15-29). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Savignon, S. J. (1983). *Communicative competence: Theory and classroom practice*. Reading, MA: Addison-Wesley Publishing Company.
- Serl, Dž. (1991). Govorni činovi: ogledi iz filozofije jezika. Beograd: Nolit.
- Smith, F. (1971). *Understanding Reading: A Psycholinguistic Analysis of Reading and Learning to Read*. New York: Guilford Press.
- Safranji, J. (2009). Students' communicative competence. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 41, 1, 180-194.

Tarone, E. (1981). Some Thoughts on the Notion of Communication Strategy, TESOL Quarterly, Vol. 15, No. 3 (Sep., 1981), pp. 285-295 (11 pages), Published By: Teachers of English to Speakers of Other Languages.

Težak, S. (1996). Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1, Školska knjiga, Zagreb.

Trbojević, I. (2003). Komunikativna kompetencija između sociolingvistike i primenjene lingvistike. U D. Klikovac i K. Rasulić (Ur.), Jezik, društvo, saznanje, Zbornik radova posvećen prof. Ranku Bugarskom (257-272). Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.

Van Dijk, T. A. (1977). Text and context: Explorations in the semantics and pragmatics of discourse. London: Longman.

Veljković-Stanković, D. (2010). Pragmatika i nastava maternjeg jezika, Naučni sastanak slavista u Vukove dane 39/3, Beograd, 2010, 101-112.

Veljković-Stanković, D. (2010a). Komunikativni pristup u nastavi srpskog jezika, Uzdanica, VII/1, str. 7-17.

Vigotski, L. (1977). Mišljenje i govor, Nolit, Beograd, 1977.

Vidosavljević, M. M. (2022). Multimodalna i digitalna pismenost kao novi obrazovni koncepti u obrazovanju, Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Prištini, LII (4) / 2022, str. 129-144.

Vilotijević, M. (2000); Didaktika 2 – didaktičke teorije i teorije učenja, Beograd: Naučna knjiga i Učiteljski fakultet.

Vučković, D. (2008). Nastava početnog čitanja i pisanja u reformisanoj osnovnoj školi, Inovacije u nastavi, vol. 21, br. 2, str.82–93.

Vučković, D. (2009). Kooperativno učenje u funkciji diferencijacije nastave maternjeg jezika. U: J. Vučo i B. Milatović, Individualizacija i diferencijacija u nastavi jezika i književnosti (str. 151-161). Nikšić: Filozofski fakultet.

Vučković, D. (2010). Development of learning strategies (About the competence learning to learn). International Magazine for Educational Sciences and Practice 007, Issue 7: 10–16.

Vučković, D. (2010a) Koncept čitalačke pismenosti u crnogorskim udžbenicima jezika za drugi ciklus osnovne škole. In: Bežen, A. & Majhut, B. (Eds.) Zbornik sa skupa, Redefiniranje tradicije: dječja književnost, suvremena komunikacija, jezici i dijete, Zagreb, str. 301–322.

Vučković, D. (2010b). Razvoj strategija učenja verbalnog gradiva u osnovnoj školi, Naša škola 1-2, Banja Luka.

Vučković, D. (2013). Tekstualni i ilustrativni elementi slikovnica. In: Joković, M. (Eds.). Zbornik sa simpozijuma, Vaspitač u 21. veku, Aleksinac, str. 455–470.

Vučković, D. (2015). Neumjetnički tekst u crnogorskoj osnovnoškolskoj nastavi maternjeg jezika. Nastava i vaspitanje, LXIV (1):173–186.

Vučković, D. (2017). Proučavanje i usvajanje čitalačke pismenosti u mlađim razredima osnovne škole u Crnoj Gori. Inovacije u nastavi, XXX, 2017/2, Učiteljski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, str. 68-81.

Weinstein, C., & Mayer, R. (1986). The Teaching of Learning Strategies. In M Wittrock (ed.), Handbook of Research on Teaching (pp. 315-327). New York: Macmillan.

Widdowson, H. G. (1978). Teaching language as communication. Oxford: Oxford University Press. Widdowson, H. G. (1978). Teaching language as communication. Oxford: Oxford University Press

SAGLASNOST PREDLOŽENOG/IH MENTORA I DOKTORANDA SA PRIJAVOM

Odgovorno potvrđujem da sam saglasan sa temom koja se prijavljuje

Prvi mentor

Dr Dušanka Popović

Drugi mentor

(Ime i prezime)

(Potpis)

Doktorand	Slavica Đurović	<i>Slavica Đurović</i>
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da doktorsku disertaciju sa istom temom nisam prijavio/la ni na jednom drugom fakultetu.		
U Nikšiću, 18. septembra 2024.		
		Ime i prezime doktoranda <i>Slavica Đurović</i>

Univerzitet Crne Gore

adresa: ulica Crnogorska 1, 1

81000 Podgorica, Crna Gora

tel: +381 20 250 111

fax: +381 20 250 111

email: info@ucg.me

web: www.ucg.me

University of Montenegro

Broj / R. 03 - 13/2

Datum / Date 04.07.2022

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19 i 74/20 i 104/21) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 4.7.2022. godine, donio je

O D L U K U O IZBORU U ZVANJE

Dr DUŠANKA POPOVIĆ bira se u akademsko zvanje **vanredni profesor Univerziteta Crne Gore** iz oblasti **Metodika nastave jezika i književnosti i Metodika vaspitno-obrazovnog rada na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore**, na period od pet godina.

**SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK**

Prof. dr Vladimir Božović, rektor

IZBOR IZ BIBLIOGRAFIJE

Prof. dr Dušanka Popović

1. **Dušanka Popović (2004).** Konsonantski sistem govora sela Podgore, *Srpski jezik*, broj 9/1-2, godina IX, Beograd.
2. **Dušanka Popović (2015).** Medijsko obrazovanje i medijska pismenost kao dio digitalne kulture, u: *Sistem obrazovanja i digitalna kultura*. (ur. P. Vukotić), CANU, Odjeljenje društvenih nauka, knj. 48, Podgorica.
3. **Dušanka Popović (2011).** Nastavnom jezika do kulture govora i pisanja, *Prosvjetni rad, list prosvjetnih, kulturnih i naučnih radnika Crne Gore*, br. 6 i 7-8, Podgorica.
4. **Dušanka Popović (2012).** Vokalski sistem govora durmitorskog kraja – selo Podgora, *Riječ, časopis za nauku o jeziku i književnosti*, Nova serija, br. 8, Nikšić.
5. **Dušanka Popović (2014).** Aus der lexik im Roman Wesire und Konsuln / Iz leksike u romanu Travnička hronika, u: *Andrićs Chronnik, Andrić-Initiative 7*, Branko Tošović (Hg./ur.) Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität, Graz (819–838).
6. **Dušanka Popović (2015).** Worter subjektiver Beurteilung im Roman Der verdammte Hof / Riječi subjektivne ocjene u romanu Prokleta Avlija, u: *Andrićs Hof, Andrić-Initiative 8*, Branko Tošović (Hg./ur.) Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität, Graz (769–785).
7. **Dušanka Popović, Tatjana Novović (2016):** Teaching Writing Skills – How To Start Writing a Text, *Croatian Journal of Education*, Vol. 18; No.4/2016, 1235–1273. (SCI, SCIE, SSCI, A&HC)
8. **Dušanka Popović (2018).** Preparing pupils for creative language production, *Croatian journal of education*, Vol. 20, No 2 (2018) (SCI, SCIE, SSCI, A&HC)
9. **Dušanka Popović, Jasmina Nikčević (2017).** Nastava maternjeg jezika i književnosti i stranih jezika kao podrška razvoja interkulturalnosti u osnovnoj školi / Mother Tongue and Literature and Foreign Language as a Support to Development of Interculturality in Elementary School, u: *Kulturno-potporna sredstva u funkciji nastave i učenja*, (ur. S. Marinković), Užice: Univerzitet u Kragujevcu, Učiteljski fakultet u Užicu (167–76).
10. **Dušanka Popović (2019):** Čitalačka pismenost i nastava jezika u osnovnim školama u Crnoj Gori, *Children and Language Today, First and Second Language Literacy Development, Proceedings of the International Scientific Conference* (ed V. Majdenić, I. Trtanj, V. Živković Vebec) Osijek: Sveučilište Josipa Jurija Strossmayera (159–186).
11. **Dušanka Popović (2019):** Procesni pristup u nastavi pisanja kao podrška disleksičnoj djeci /Process approach in teaching of writing as a support to dyslexic children, *Pedagoška revija za teoriju in prakso inkluzivnega izobraževanja*, oktober / november 2019, letnik 2, 3/4 (64–75)
12. **Dušanka Popović (2019):** Teaching Methods and Their Application in Writing Instruction in Primary School, *Folia linguistica et litteraria – Časopis za nauku o jeziku u književnosti*, 28, (181–201)
13. **Dušanka Popović (2020):** Jezik u obrazovnoj vertikali / Vertical Axis of Language Instruction. *Lingua Monetegrina, časopis za jezikoslovna, književna i kulturna pitanja*, god. XIII, sv. 1, br. 25 (41–67) ESCI
14. **Dušanka Popović (2021):** Understanding and Applying Writing Strategies in Third Cycle of Primary School. *International Journal of Instruction*, Vol.14, No.1, 963–982. SCOPUS

15. **Popović, D., Bogojević, D. (2022). Tri koncepta ženskog bivanja u pripovijetkama Nikole Lopičića.** *Književna smotra*, Vol. 54 (204) (2), 2022, 27–39 (SCI, SCIE, SSCI, A&HC) ISSN 0455-0463 (Tisak); ISSN 2459-6329 (Online)

Monografije:

Popović, D. (2010). *Dijalektaska odstupanja u govoru učenika osnovnih škola na području starijih crnogorskih govora.* Podgorica: Zavod za školstvo.

Popović, D. (2011). *Standardni jezik i nastava jezika u osnovnim školama.* Podgorica: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Popović, D. (2019). *Govor sela Podgore.* Nikšić: Filološki fakultet.

Univerzitet Crne Gore
adresa / address: Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone: 00382 20 414 255
fax: 00382 20 414 230
mail: rektorat@ucg.ac.me
web: www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref: 03 - 3895
Datum / Date: 16.09.2020

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19 i 72/19) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 16.09.2020. godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr Sonja Nenezić bira se u akademsko zvanje vanredni profesor Univerziteta Crne Gore za **oblast Montenegristika-Crnogorski jezik**, na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, na period od pet godina.

 **SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK**
Prof. dr Danilo Nikolić, rektor

PROF. DR SONJA NENEZIĆ BIOGRAFIJA

Rođena sam u Nikšiću, gdje sam završila osnovnu i srednju školu. Diplomirala sam 1996. na Odsjeku za srpskohrvatski jezik i jugoslovenske književnosti Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Na istom fakultetu završila sam postdiplomske studije, smjer – Nauka o jeziku, odbranivši 21. 6. 2001. godine magistarski rad pod nazivom *Endocentrične pridjevske složenice u Rečniku srpskohrvatskoga književnog jezika Matice srpske I–VI* (mentor prof. dr Živojin Stanojčić, Filološki fakultet u Beogradu). Doktorsku disertaciju *Jezik Nikole I Petrovića* odbranila sam 16. 11. 2007 (mentor akademik, prof. dr Branislav Ostojić, Filozofski fakultet u Nikšiću). Dobitnik sam diplome „Luča“ za osnovno i srednje obrazovanje, kao i istoimene diplome za visoko obrazovanje i novčane nagrade za uspješno završene postdiplomske studije od SO Nikšić.

U septembru 1996. godine zasnovala sam pripravnički radni odnos u Službi za društvene djelatnosti SO Nikšić. Od 15. 5. 1997. do 31. 8. 1998. radila sam u dvjema nikšićkim osnovnim školama: „Jagoš Kontić“ i „Ratko Žarić“.

Na Filozofskom fakultetu u Nikšiću zaposlena sam od 1. 9. 1998. godine. Kao saradnica odnosno asistentkinja, držala sam vježbe iz morfologije, tvorbe riječi, sintakse i istorije jezika na Odsjeku / SP Srpski jezik i (južnoslovenske) književnost(i) i na Odsjeku / SP Obrazovanje učitelja.

U zvanje docenta izabrana sam 25. juna 2009, a u zvanje vanrednog profesora 28. 5. 2015. godine (br. Odluke 08-1439), oba puta za predmete: *Savremeni srpski jezik (sintaksa padeža)* i *Savremeni srpski jezik (sintaksa glagola)*, na SP Srpski jezik i južnoslovenske književnosti, te *Srpski jezik III (sintaksa rečenice)*, *Srpski jezik IV (sintaksa padeža i glagola)*, na SP Obrazovanje učitelja, čiju sam nastavu izvodila, osim u Nikšiću, i na SP Obrazovanje učitelja u Beranama. Reizabrana sam 16. 9. 2020. za predmete *Savremeni crnogorski jezik 7 – sintaksa padeža*, *Savremeni crnogorski jezik 8 – sintaksa glagolskih oblika* na SP Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti i *Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik II* na SP Obrazovanje učitelja.

Osim toga, predajem i *Savremeni srpski jezik 8 – sintaksa glagolskih oblika* na SP Srpski jezik i južnoslovenske književnosti, a do ak. 2023/24. izvodila sam nastavu i iz *Savremenog srpskog jezika 7 – sintaksa padeža*. Predavala sam *Srpski jezik 2* odnosno *Crnogorski jezik 2* na SP Njemački jezik i književnost od ak. 2013/14. do 2020/21. Pet godina, od ak. 2008/09. do 2012/13, držala sam predavanja iz *Srpskog jezika I* i *Srpskog jezika II* na SP Ruski jezik i književnost. Ak. 2006/07. predavala sam *Uvod u lingvistiku* na SP Italijanski jezik i književnost, a 2019/20. i na studijskim programima Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, Srpski jezik i južnoslovenske književnosti, Ruski jezik i književnost i Njemački jezik i književnost. Na SP Sportsko novinarstvo Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću, od njegovog osnivanja, izvodim nastavu iz predmeta *Funkcionalni stilovi (publicističko-novinarski)*, a od 2016/17. i iz *Stilistike i retorike*. Na postdiplomskim magistarskim studijama studijskih programa Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti i Srpski jezik i južnoslovenske književnosti imam predmet uže struke *Sintaksički sistemi*.

Autorka sam monografije *Jezik Nikole I Petrovića*, CANU, Posebna izdanja (monografije i studije), Knjiga 71, Odjeljenje umjetnosti, Knjiga 20, Podgorica, 2010, 426. str. i preko šezdeset naučnih radova objavljenih u domaćim i međunarodnim časopisima, zbornicima i monografijama. Učestvovala sam s naučnim radovima na brojnim domaćim i međunarodnim naučnim skupovima i simpozijumima. Posebno izdvajam učešće na XVI međunarodnom kongresu slavista u Beogradu 2018. i na konferencijama Komisije za tvorbu riječi Međunarodnog komiteta slavista u Mariboru, Gracu, Sarajevu i Ohridu. Bila sam saradnica, ili sam još uvijek, na desetak naučnoistraživačkih projekata čiji su nosioci najviše nacionalne ili renomirane inostrane institucije (CANU, UCG,

Filozofski fakultet – Nikšić, Filološki fakultet – Nikšić, MPNCG, Institut za srpski jezik SANU, Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske u Banjaluci, Filozofski fakultet – Sarajevo itd.).

Pod mojim mentorstvom odbranjeno je nekoliko desetina diplomskih, specijalističkih, magistarskih i master radova. Bila sam članica u brojnim komisijama za ocjenu i/ili odbranu diplomskih, magistarskih, master i doktorskih radova na više studijskih programa Filozofskog/Filološkog fakulteta.

Godinama sam bila članica ili predsjednica u komisijama za polaganje diferencijalnog ispita, kako na Filozofskom (u Nikšiću i Beranama) tako i na drugim fakultetima UCG (Pravni fakultet, Fakultet političkih nauka, Mašinski fakultet, Ekonomski fakultet, Fakultet za turizam i hotelijerstvo). Od 2019. godine, na matičnom fakultetu, ispitivač sam i crnogorskog jezika za strance.

Recenzentkinja sam radova objavljenih u časopisima: *Folia linguistica et litteraria* i *Riječ*, časopisi za nauku o jeziku i književnosti Filološkog fakulteta u Nikšiću, *Godišnjak Filozofskog fakulteta* u Novom Sadu i *Radovi* Filozofskog fakulteta u Sarajevu.

Dugi niz godina aktivno se bavim lekturom i korekturom teksta, i u vezi s tim izdvajam saradnju sa prevodilačkom agencijom „Worldwide Translations“ iz Beograda.

Članica sam Društva za primijenjenu lingvistiku Crne Gore i alumnistkinja Centra mladih naučnika CANU. Predstavница sam Crne Gore u Komisiji za tvorbu riječi Međunarodnog komiteta slavista.

Bila sam u dva navrata (2007. i 2009–2011. god.) rukovoditeljka SP Srpski jezik i južnoslovenske književnosti, ak. 2014/15. prodekanica za nastavu Filozofskog fakulteta, a od 5. 10. 2015. do 16. 3. 2019. i novoformiranog Filološkog fakulteta. Takođe sam bila predsjednica ili članica više komisija na Filozofskom/Filološkom fakultetu, kao npr. predsjednica Komisije za postdiplomske studije, Komisije za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta, Komisije za nostrifikaciju inostranih diploma, više komisija za upis na osnovne, specijalističke i postdiplomske magistarske studije, članica najužeg radnog tima za akreditaciju Filozofskog/Filološkog fakulteta 2017. godine, komisija za licenciranje Filozofskog i Filološkog fakulteta, Komisije za mobilnost i Komisije za raspodjelu mjesta u Studentskom domu „Braća Vučinić“ u Nikšiću itd. Od 15. 12. 2021. do 22. 4. 2022. godine bila sam predstavnik Filološkog fakulteta u Senatu UCG. Od juna 2022. do septembra 2023. godine bila sam članica Komisije za doktorske studije Filološkog fakulteta.

BIBLIOGRAFIJA

Monografija

1. **Nenezić, Sonja:** *Jezik Nikole I Petrovića*, CANU, Posebna izdanja (monografije i studije), Knjiga 71, Odjeljenje umjetnosti, Knjiga 20, Podgorica, 2010, 426. str., ISBN 978-86-7215-236-4 COBISS.CG-ID 15802128.

Dio naučne monografije

2. **Nenezić, Sonja:** *Movirani feminini iz tvorbeno-semantičke kategorije nomina agentis et professionis u jeziku crnogorskih online medija*, Współczesne językoznawstwo, Słowiańskie teoria i metodologia badań, Tom I Słowotwórstwo, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Humanistyczny, Instytut Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej, Międzynarodowy Komitet Słowistów: Komisja Słowotwórstwa, Siedlce, 2016, 87–95, ISBN 978-83-64415-03-6, ISBN 978-83-64415-53-1.

3. Nenezić, Sonja: *Identitet jezika Nikole I Petrovića*, Književnost i jezik u funkciji promovisanja univerzalnih vrijednosti i identitetskih komponenti crnogorskog društva (monografija), Filološki fakultet Nikšić, 2017, 27–41, ISBN 978-9940-694-05-0

Radovi u domaćim i međunarodnim naučnim časopisima

4. Nenezić, Sonja: *O jednom tipu pridjevskih složenica u srpskom jeziku*, Srpski jezik, V/1–2, Beograd, 2000, 813–817, ISSN 0354-92 59.

5. Nenezić, Sonja: *Pridjevske složenice sa kvantitativnim determinatorom*, Riječ, VI/1–2, Nikšić, 2000, 120–128, YU ISSN 0354-6039.

6. Nenezić, Sonja: *Pridjevske složenice sa kvalifikativnim determinatorom*, Srpski jezik, VI/1–2, Beograd, 2001, 443–461, ISSN 0354-92 59.

7. Nenezić, Sonja: *Endocentrične pridjevske složenice u srpskom jeziku*, Srpski jezik, VII/1–2, Beograd, 2002, 361–373, ISSN 0354-92 59.

8. Nenezić, Sonja: *Pridjevske složenice sa glagolskim upravnim članom*, Riječ, VIII/1–2, Nikšić, 2002, 117–131, YU ISSN 0354-6039.

9. Nenezić, Sonja: *O jednoj malobrojnoj grupi složenica*, Srpski jezik, IX/1–2, Beograd, 2004, 397–404, ISSN 0354-92 59.

10. Nenezić, Sonja: *Još jednom o endocentričnim pridjevimskim složenicama*, Riječ, X/1–2, Nikšić, 2004, 174–186, YU ISSN 0354-6039.

11. Nenezić, Sonja: *Morfološke osobine prezenta u jeziku Nikole I Petrovića*, Riječ, XI/1–2, Nikšić, 2005, 114–123, YU ISSN 0354-6039.

12. Nenezić, Sonja: *Morfološke karakteristike imenica u jeziku Nikole I Petrovića*, Glasnik Odjeljenja umjetnosti 23, CANU, Podgorica, 2005, 135–159, YU ISSN 0350-5480.

13. Nenezić, Sonja: *O nepostojanom a u jeziku Nikole I Petrovića*, Glasnik Odjeljenja umjetnosti 24, CANU, Podgorica, 2006, 65–78, YU ISSN 0350-5480.

14. Nenezić, Sonja: *Upotreba predloga prema u jeziku Nikole I Petrovića*, Glasnik Odjeljenja umjetnosti 26, CANU, Podgorica, 2008, 109–118, YU ISSN 0350-5480.

15. Nenezić, Sonja: *Neke karakteristike upotrebe zamjenica u jeziku Nikole I Petrovića*, Srpski jezik, XIV/2, Beograd, 2009, 167–176, ISSN 0354-92 59.

16. Nenezić, Sonja: *Genitivne konstrukcije s predlozima „ponad“ i „pomeđu“*, Riječ, Časopis za nauku o jeziku i književnosti, nova serija, br. 7, Filozofski fakultet, Nikšić, 2012, 37–45, ISSN 0354/6039.

17. Nenezić, Sonja: *Sintaksa i semantika glagola u konstrukcijama s adverbijalnim dopunama*, Folia Linguistica et litteraria: Časopis za nauku o jeziku i književnosti, br. 7, Filozofski fakultet, Nikšić, 2013, 145–152, ISSN 1800-8542.

18. Nenezić, Sonja: *Upotreba predloga „do“ s predložko-padežnim konstrukcijama*, Folia Linguistica et litteraria: Časopis za nauku o jeziku i književnosti, br. 8, Filozofski fakultet, Nikšić, 2013, 47–54, ISSN 1800-8542.

19. Nenezić, Sonja: *Sintaksa infinitiva u Njegoševim pismima*, Riječ, Časopis za nauku o jeziku i književnosti, nova serija, br. 10, Filozofski fakultet, Nikšić, 2013 (u štampi).

20. Nenezić, Sonja: *O jednoj sintaksičkoj figuri u romanu „Nišči“ Vidosava Stevanovića*, Zbornik Matice srpske za književnost i jezik, br. 62/3, Novi Sad, 2014, 797–809, ISSN 0543-1220

21. Nenezić, Sonja: *Tvorbeni potencijal povratne zamjenice „sebe“*, Studije srpske i slovenske, Srpski jezik, br. 20, Beograd, 2015, 525–535, ISSN 0354-92 59.

22. Nenezić, Sonja: *Derivatološki potencijal skraćenica u jeziku crnogorskih online medija*, Folia Linguistica et litteraria – Časopis za nauku o jeziku i književnosti, br. 20, Filološki fakultet, Nikšić, 2018, 7–19, ISSN 1800-8542.

23. Nenezić, Sonja: *Sintaksa i semantika konstrukcije k + dativ u jeziku Njegoševih pisama*, Folia Linguistica et litteraria – Časopis za nauku o jeziku i književnosti, br. 27, Filološki fakultet, Nikšić, 2019, 209–219, ISSN 1800-8542.

24. Nenezić, Sonja: *Gramatički status jednog glagolskog oblika: radni glagolski pridjev, krnji perfekat ili optativ*, Folia Linguistica et litteraria – Časopis za nauku o jeziku i književnosti, br. 28, Filološki fakultet, Nikšić, 2019, 171–181, ISSN 1800-8542.

25. Nenezić, Sonja: *Vojničko besjedništvo Nikole I Petrovića Njegoša*, Slavistična revija, br. 69/2, Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, 2021, 225–238, ISSN 0350-6894 (tisk–print), ISSN 1855-7570 (splet–online).

26. Mrdak-Mićović, Milena; Nenezić, Sonja; Spalević, Velibor; Billi, Paolo; Jakovljević, Mirko: *Flood disasters in Montenegro and around the World: Discourse analysis of media reporting in English and languages in use in Montenegro*, Journal of Environmental Protection and Ecology, 23/7, 2022, 2844–2853, ISSN 1311-5065.

27. Nenezić, Sonja: Grammatical Data in the Dictionary of Montenegrin National and Literary Language. *Lexikos*, 34(1), 218–235. <https://doi.org/10.5788/34-1-1908>
<https://lexikos.journals.ac.za/pub/article/view/1908>

Radovi u zbornicima s međunarodnih naučnih skupova

28. Nenezić, Sonja: *O nekim pitanjima tvorbeno strukture složenica*, Život i djelo akademika Mihaila Stevanovića (Podgorica, 16. i 17. maj 2002), CANU, Podgorica, 2002, 195–207, ISBN 86-7215-132-1.

29. Nenezić, Sonja: *Dubletizam pridjeva na -ji i -iji u srpskom jeziku*, Peti lingvistički skup „Boškovićeve dani“ („Konkurencija jezičkih sredstava i jezička norma“, Podgorica, 10–11. novembar 2002), CANU, Podgorica, 2003, 237–251, ISBN 86-7215-139-9.

30. Nenezić, Sonja: *Dijalekatsko i normativno u jeziku Nikole I Petrovića*, Šesti lingvistički skup „Boškovićeve dani“ („Standardizacija jezika dijahronijski i sinhronijski aspekt – jezik medija“, Podgorica, 19–20. maj 2005), CANU, Podgorica, 2005, 91–105, ISBN 86-7215-170-4.

31. Nenezić, Sonja: *Aktivizacija i konkurentnost nekih mocionih sufiksa u jeziku crnogorskih medija*, Jezička situacija u Crnoj Gori – norma i standardizacija (radovi sa međunarodnog naučnog skupa, Podgorica, 24–25. maj 2007), CANU, Podgorica, 2008, 377–386, ISBN 978-86-7215-207-4.

32. Nenezić, Sonja: *O tvorbeno-semantičkoj strukturi imeničkih pejorativa u crnogorskim govorima*, Sedmi lingvistički skup „Boškovićeve dani“ („Leksikografija i leksikologija“, Podgorica, 23–24. maj 2008), CANU, Podgorica, 2008, 379–393, ISBN 86 – 7215 – 170 – 4.

33. Nenezić, Sonja: *Iz sintakse proste rečenice: adverbijalne dopune*, Međunarodni naučni skup „Filološka istraživanja danas“, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 26. i 27. novembra 2010, Edicija „Filološka istraživanja danas“, tom III, Savremeni tokovi u lingvističkim istraživanjima, knjiga I, Beograd, 2013, 183–201, ISBN 978-86-6153-128-6 COBISS. SR – ID 199747340

34. Nenezić, Sonja: *Konstrukcije s indeklinabilnim „koje“ u Vukovom jeziku*, Naučni sastanak slavista u Vukove dane, 8–11. IX 2010, 40/1, Međunarodni slavistički centar, Beograd, 2011, 197–205, ISSN 0351-9066.

35. Nenezić, Sonja: *O jednoj vrsti kvalifikativnog genitiva bez predloga i obaveznog determinatora*, Osmi lingvistički naučni skup „Boškovićeve dani“ (Gramatika, leksikografija i leksika – deskriptivni i normativni pristup, CANU, Podgorica, 27. maj, 2011), CANU, Podgorica, 2012, 193–202. ISBN 978-86-7215-287-6 COBISS.CG-ID 19737616

36. Nenezić, Sonja: *Neke padežne konstrukcije Andrićevog jezika u svjetlu savremene književnojezičke norme*, Naučni sastanak slavista u Vukove dane, 15–17. IX 2011, 41/1, Međunarodni slavistički centar, Beograd, 2012, 395–403, ISSN 0351-9066.

37. Nenezić, Sonja: *Pripovjedački glagolski oblici u Đilasovoj „Besudnoj zemlji“*, Međunarodni naučni simpozijum „Ličnost i djelo Milovana Đilasa“, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet Nikšić, 20–21. april 2012, Nikšić, 2014, 223–235, ISBN 978-86-7664-123-9 ISBN 978-86-7798-082-5 COBISS.CG-ID 25158672

38. Nenezić, Sonja: *Sinatroistične koordinirane konstrukcije u romanu „Nišići“ Vidosava Stevanovića*, Naučni sastanak slavista u Vukove dane, 12–14. IX 2012, 42/1, Međunarodni slavistički centar, Beograd, 2013, 453–461, ISSN 0351-9066.

39. Nenezić, Sonja: *O konstrukcijama s predloškim izrazom „od strane“*, Naučni sastanak slavista u Vukove dane, 12–15. IX 2013, 43/1, Međunarodni slavistički centar, Beograd, 2014, 125–135. ISSN 0351-9066.

40. Nenezić, Sonja: *Zoonimi u „Bašti sljezove boje“*, 3. Simpozijum „Ćopićevsko modelovanje realnosti kroz humor i satire“, Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske u Banjaluci, Banjaluka, 5–7. 9. 2013, Grac – Banjaluka, 2014, 433–445, ISBN 978-3-9503561-8-2, ISBN 978-99938-30-72-6

41. Nenezić, Sonja: *Tvorbeno-semantička struktura glagolskih imenica u Andrićevoj „Travničkoj hronici“*, 6. Simpozijum „Ivo Andrić u evropskom kontekstu, Travnička hronika“, Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc, Grac, 4–6. 10. 2013, Grac, 2014, 807–818. ISBN 978-3-9503561-6-8, ISBN 978-99938-30-73-3.

42. Nenezić, Sonja: *Derivati sa značenjem muškog i ženskog lica u „Bašti sljezove boje“*, 4. Simpozijum, Žena – muškarac: dva svijeta, dva motiva, dva izraza u djelima Branka Ćopića, Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc, Grac, 4–6. 9. 2014, Grac, 2015, 301–312, ISBN 978-3-9504084-0-9, ISBN 978-99938-30-92-4.

43. Nenezić, Sonja: *Leksema kao u „Proklesoj avliji“*, 7. Simpozijum „Prokleta avlija“, Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc, Grac, 25–27. 9. 2014, Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“, Grac, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske, Svet knjige, nmlibris, 2015, 761–768, ISBN 978-3-9504084-1-6, ISBN 978-99938-30-93-1, ISBN 978-86-7396-531-4.

44. Nenezić, Sonja: *Dva izdanja Vukove gramatike*, Naučni sastanak slavista u Vukove dane, 11–13. IX 2014, 44/1, Međunarodni slavistički centar, Beograd, 2015, 451–460, ISSN 0351-9066.

45. Nenezić, Sonja: *Deminutivni pridjevi u Rečniku srpskorvatskoga književnog jezika I–VI*, Manjšalnice v slovanskih jezikah: oblika in vloga, Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, Maribor, Bielsko-Biala, Budapest, Kansas, Praha, 2015, 248–256, ISBN 978-961-6930-34-5.

46. Nenezić, Sonja: *Tvorbeno-semantičke karakteristike sufiksa -će u Ćopićevom jeziku*, 6. Simpozijum „Djetinjstvo, mladost i starost u Ćopićevom stvaralaštvu“, Banjaluka, 4–5. 9. 2015, Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske u Banjaluci, Grac – Banjaluka, 2016, 267–274, ISBN 978-3-9503561-8-2, ISBN 978-99938-30-72-6

47. Nenezić, Sonja: *Vlastita imena kao motivatori nekih novotvorenica u jeziku crnogorskih online medija / Eigennamen als Motivatoren einiger Neubildungen in montenegrinischen Online-Medien*, Wortbildung und Internet, Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz Kommission für Wortbildung beim Internationalen Slawistenkomitee 2016, 289–300, ISBN 978-3-9504084-6-1.

48. Nenezić, Sonja: *Sintagma i tvorba riječi*, Osamnaesta međunarodna naučna konferencija Komisije za tvorbu riječi Međunarodnog komiteta slavista Univerzitet/Univerzitet u slavenskim jezicima, Sarajevo, 4–7. aprila 2017, Slavistički komitet, Sarajevo, 2018, 290–300, ISBN 978-9958-648-20-5.

49. Nenezić, Sonja: *Tvorbeni potencijal abrevijatura u jeziku crnogorskih online medija*, XVI Međunarodni kongres slavista, Beograd, 20–27. avgust 2018, Međunarodni komitet slavista, Savez slavističkih društava Srbije, Beograd, 2018, Teze i rezime u dva toma, Tom I, Jezik, 268.

50. Nenezić, Sonja: *Sintaksa i semantika veznika nego i njegovih vezničkih sredstava u Andrićevom djelu „Na sunčanoj strani“*, 11. simpozijum „Andrićeva Sunčana strana“, Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu i Opština Herceg Novi. Herceg Novi, 11–14. 10. 2018, Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske u Banjaluci, Svet knjige, Beograd, Nmlibris, Beograd, 2019, 761–771, ISBN 978-3-9504299-5-4, 978-86-7396-717-2.

51. Nenezić, Sonja: *Neke sintaksičko-semantičke osobenosti padežnog sistema u Andrićevoj pripovijeci Anikina vremena*, Andrićeva pripovijetka, Andrić-Initiative, Tom 14, Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske, Banjaluka, Svet knjige, Nmlibris, Beograd, Narodna biblioteka „Stevan Sremac“, Sokobanja, 2022, 693–704. ISBN 978-3-9504299-9-2 (ISKFU) ISBN 978-86-7396-853-7 (SK) ISBN 978-86-82623-45-8 (NBSS) ISBN 978-99976-27-65-0 (NUBRS).

52. Nenezić, Sonja: *Leksikografski postupak u rječnicima crnogorskih govora*, Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa „Leksikografski postupak u različitim tipovima referentnih djela“, *Leksikologija i leksikografija I*, Sarajevo: ANUBiH, 154–170.

53. Nenezić, Sonja: *Etnostereotipi i stereotip o Romima u jezičkoj slici crnogorske stvarnosti*, Etnokulturni stereotipi u slavenskim, germanskim, romanskim i orijentalnim jezicima. Filozofski fakultet, Sarajevo, 2023, 94–112.

54. Nenezić, Sonja: *Lingvostiliistička interpretacija Andrićeve Djevojačke pjesme*, Andrićeva poezija, Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske, Banjaluka, Svet knjige, Nmlibris, Beograd, Opština Sokobanja, Narodna biblioteka „Stevan Sremac“, 2023, 599–610, ISBN 978-3-9519973-0-8 (ISKFU) ISBN 978-86-7396-881-0 (SK) ISBN 978-86-82623-48-9 (NBSS) ISBN 978-99976-27-71-1 (NUBRS)

55. Nenezić, Sonja: *Noviji glagolski anglicizmi na crnogorskom internet domenu*, Međunarodnanaučna konferencija na Komisiјата за словенско зборообразување при Мејународниот славистички комитет, Тенденции во зборообразувањето на глаголите во словенските јазици, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје (u štampi).

Radovi u zbornicima s domaćih naučnih skupova

56. Nenezić, Sonja: *Endocentrične pridjevske složenice u srpskom jeziku*, Petnaesti kongres Saveza slavističkih društava Jugoslavije, Niš, 11–13. oktobar, 2001, Knjiga rezimea, 24.

57. Nenezić, Sonja: *O jednom tipu determinativnih složenica u Vukovom Srpskom rječniku*, Na izvoru Vukova jezika (III naučni skup, 2000), Ogranak Vukove zadužbine Žabljak – Šavnik – Plužine, Žabljak, 2005, 72–83, ISBN 86-906773-0-5.

58. Nenezić, Sonja: *O jednom tipu glagolskih imenica u svijetlu Vukovićevih istraživanja*, Život i djelo akademika Jovana Vukovića (zbornik radova sa naučnog skupa, Plužine, 8–9. novembra 2003), Redakcija Monografije Piva i Pivljani, Podgorica, 2004, 176–186, COBISS. CG-ID 8705552.

59. Nenezić, Sonja: *O strukturi Vukovog prvog Rječnika*, Na izvoru Vukova jezika (V naučni skup, 2006), Ogranak Vukove zadužbine Žabljak – Šavnik – Plužine, Žabljak, 2006, 111–121, ISBN 978-9940-9108-1-5.

60. Nenezić, Sonja: *Upotreba predloga „k“ u Vukovom jeziku*, Na izvoru Vukova jezika, Zbornik radova sa VI naučnog skupa, 30–31. jul 2009, Fondacija Vukove zadužbine Žabljak – Šavnik – Plužine, Žabljak, 2010, 75–85, ISBN 978-9940-9108-2-2, COBISS.CG – ID 17766416

61. Nenezić, Sonja: *Naučno stvaralaštvo Jelisavete Subotić*, Naučni skup „Stvaralaštvo žena u Crnoj Gori“, Centar mladih naučnika CANU, Podgorica, 15. decembar 2011, CANU, Naučni skupovi, Knjiga 135, Odjeljenje humanističkih nauka, Knjiga 5, Podgorica, 2015, 39–46.

Prilozi

62. Nenezić, Sonja: *Biografija i bibliografija akademika Branislava Ostojića*, Srpski jezik, XIII/1, Beograd, 2008, 7–35, ISSN 0354-92 59 (u koautorstvu).

63. Nenezić, Sonja: *Medijska pismenost u obrazovanju budućih nastavnika*, Folia Linguistica et litteraria, Časopis za nauku o jeziku i književnosti, 44, Filološki fakultet, Nikšić, 2023, 353–357, ISSN 2337-0955 (Online), ISSN 1800-8542 (Print) (prikaz).

Učešće u nacionalnim i međunarodnim naučnoistraživačkim projektima

1. Prikupljanje građe iz Crne Gore za *Bibliografiju rasprava i dela iz indoevropske filologije i opšte lingvistike* u periodu 1997–2005, koja je objavljivana u lingvističkom časopisu Južnoslovenski filolog (br. LV, LVII–LXIII), čiji su izdavači SANU i Institut za srpski jezik SANU;

2. *Proučavanje pisanog jezičkog izraza u Crnoj Gori*, CANU, 2000;

3. *Lingvistička ispitivanja*, CANU, 2003;

4. *Proučavanje crnogorskog pisanog književnojezičkog izraza druge polovine 19. vijeka*, Ministarstvo prosvjete i nauke i Univerzitet Crne Gore, 2005–2007;

5. *Lirski, humoristički i satiristički svijet Branka Ćopića. 2011–* (Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske u Banjaluci);

6. *Ivo Andrić u evropskom kontekstu, 2007–* (Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu);

7. *Književnost i jezik u funkciji promovisanja univerzalnih vrijednosti i identitetskih komponenti crnogorskog društva* (mart 2017 – decembar 2017), Filološki fakultet i Ministarstvo kulture Crne Gore;

8. *Medijska pismenost – razumijevanje medija kroz kreiranje medijskih sadržaja*, Filološki fakultet i Narodna biblioteka „Njegoš“ u Nikšiću. 2022;

9. *Etnokulturni stereotipi u slavenskim, germanskim, romanskim i orijentalnim jezicima: sličnosti i razlike u percepciji Drugoga*, Slavistički komitet BiH i Filozofski fakultet u Sarajevu, 2022–2023;

10. *Čitanje u obrazovnoj vertikali*, Filološki fakultet u Nikšiću, 2023.

Univerzitet Crne Gore

adresa / address: Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone: 00382 20 414 255
fax: 00382 20 414 230
mail: rektoratu@ucg.ac.me
web: www.ucg.ac.me

University of Montenegro

Broj / Ref: 05 - 3905/1

Datum / Date: 16.09.2020

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19 i 72/19) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 16.09.2020. godine, donio je

**ODLUKU
O IZBORU U ZVANJE**

Dr Jasmina Nikčević bira se u akademsko zvanje docent Univerziteta Crne Gore za **oblast Romanistika**, na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, na period od pet godina.

**SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK**

Prof. dr Danilo Nikolić, rektor

Curriculum vitae

Lični podaci

Prezime i ime **Nikčević Jasmina**

Adresa Đura Salaja 1, Nikšić, Crna Gora

Telefonski broj(evi) +382 69 295 565

E-mail minan@t-com.me; minan@ucg.ac.me

Državljanstvo Crnogorsko

Datum rođenja 24.03.1964.

Radno iskustvo

Datumi 2005 – Univerzitet Crne Gore, Filozofski/Filološki fakultet, Nikšić
Zanimanje / radno mjesto (prvo kao lektor, a od 2015. u zvanju docenta, 2020. reizbor)
Ime poslodavca UCG

Datumi 2004–2005.
Zanimanje / radno mjesto Pomoćnik direktora, JU OŠ "Olga Golović", Nikšić i spoljni saradnik na SP Francusk
Ime poslodavca jezik i književnost UCG

Datumi 1994–2004.
Zanimanje / radno mjesto Profesor francuskog jezika i književosti
Ime poslodavca JU OŠ Olga Golović, Nikšić

Datumi 1991–1993.
Zanimanje / radno mjesto Profesor francuskog jezika i književnosti / Profesor latinskog jezika
Ime poslodavca JU Gimnazija Stojan Cerović, Nikšić; JU OŠ Olga Golović, Nikšić

Obrazovanje

Datumi	2007–2010. Doktorske studije, oblast Francuska književnost
Naziv dodijeljene kvalifikacije	Doktor nauka (jun 2010)
Ime i vrsta organizacije gdje ste stekli obrazovanje	Université François Rabelais, Tours, France Tema: <i>Les représentations de la Grèce de 1780 à 1830 : des modèles esthétiques et politiques classiques à l'exaltation de la Grèce en lutte pour sa liberté</i> Mentor : Jean-Jacques Tatin-Gourier, doktor <i>honoris causa</i> Univerziteta Crne Gore
Datumi	2006–2007. Postdiplomske studije
Naziv dodijeljene kvalifikacije	Master 2/DEA
Ime i vrsta organizacije gdje ste stekli obrazovanje	Université François Rabelais Tours, France Tema: <i>Les différents registres de langue dans le roman Les Paysans d'Honoré de Balzac</i>
Datumi	1990.
Naziv dodijeljene kvalifikacije	Diplomirani profesor francuskog jezika i književnosti
Ime i vrsta organizacije gdje ste stekli obrazovanje i osposobljavanje	Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu

Stručno usavršavanje i učešće na domaćim i međunarodnim seminarima:

- 2009 – 2022. godišnji seminari u organizaciji Udruženja profesora francuskog jezika Crne Gore.
- 2009. Bad Wildbad, Njemačka; seminar «Comment intégrer le développement des compétences interculturelles comme partie intégrante des programmes scolaires » u organizaciji Savjeta Evrope – 5 dana.
- 2008. i 2009. Beograd, učestvovala na Međunarodnim prevodilačkim susretima u organizaciji Udruženja književnih prevodilaca Srbije;
- 2008. Prevodilački koledž, Seneffe, Belgija – 4 sedmice.
- 2008. Sarajevo, učestvovala kao saradnik Mme Françoise Wuilmart (Bruxelles) u radu *Književno-prevodilačke radionice* u organizaciji Francuskog kulturnog centra "André Malraux".
- 2006 – Intenzivni kurs za usklađivanje kriterijuma na ispitima francuskog jezika DELF i DALF sa Evropskim Jezičkim Okvirom (Cadre Européen des Langues), 3 dana.
- 2006 – Seminar za implementaciju reforme obrazovanja (16 sati).
- 2005 – Seminar « Dokumentacione tehnike na Webu namijenjene nastavi francuskog jezika ».
- 2005 - Univerzitet: Franche-Comté (Centre de Linguistique Appliquée) u Bezansonu, Francuska (4 sedmice - 72 sata obuke), usavršavanje za profesore francuskog jezika.
- 2004 – « Nastava francuskog jezika i pozorišne tehnike », animatorka: Gđa Juliette Pedevache, francuska mentorka i glumica u trupi « La moindre des choses », 5 dana.
- 2003 - Prevodilačka radionica Časopisa ARS i Francuskog kulturnog centra.

- 2002–2003, serija intenzivnih seminara obuke za izradu novih predmetnih programa u okviru reforme školskog sistema u organizaciji Ministarstva prosvjete Crne Gore.
- 2001–2003 – Obuka za mentora francuskog jezika pod mentorstvom Gđe Odile Ledru-Menot sa ARFOLC-a i Gđe Annie Semal-Lebleu, francuskog stručnjaka za obuku mentora (Arandjelovac, jul 2001 – 45 sati ; Niška Banja, novembar 2001 – 45 sati ; Beograd, mart 2002 - 45 sati ; Donji Milanovac, jul 2002 – 45 sati ; Smederevo, oktobar 2002 – 45 sati ; Kotor, decembar 2002 – 45 sati), i Pariz, Francuska, Institut « Accord », 4 sedmice.
- 1998–2000 – Seminari za usavršavanje profesora francuskog jezika u organizaciji Ministarstva Obrazovanja i Francuske Ambasade (Podgorica, januar 1998 – 35 sati ; Kotor, jul 1998 – 35 sati ; Tivat – januar 1999 – 35 sati).

Članstvo u stručnim udruženjima, komisijama i odborima:

- Član *Evropskog udruženja frankofonih studija (L'Association des Études Européennes Francophones)*
- Jedan od osnivača, dugogodišnji potpredsjednik i član *Udruženja profesora francuskog jezika Crne Gore*.
- Učesnik u organizaciji i radu svih godišnjih seminara namijenjenih profesorima francuskog jezika u Crnoj Gori. Predavač i koordinatorka seminara za profesore francuskog jezika, Bijela 2016, Rafailovići, 2017.
- Dugogodišnji autor i recenzent testova za republička/državna takmičenja iz francuskog jezika za osnovne i srednje škole.
- Dugogodišnji član *Ispitne komisije na republičkim/državnim takmičenjima iz francuskog jezika* za osnovne i srednje škole.
- Član Komisije za izradu reformisanih predmetnih programa za francuski jezik za osnovnu školu i gimnaziju *Francuski jezik kao prvi i drugi strani jezik- Podgorica, Zavod za školstvo*, 2005, urednik D. Bogojević (ISBN 86-85553-10-5; COBISS.CG-ID 9455120)
- Član Komisije za izradu *Ispitnog kataloga za opštu maturu školske 2009/2010. godine (Francuski jezik kao prvi i drugi strani jezik)*.
- Član Komisije za izradu nastavnih planova i programa na osnovnim, specijalističkim, master i doktorskim studijama SP Francuski jezik i književnost na Filološkom fakultetu u Nikšiću.
- Član Radnog tima za izradu metodičkog priručnika za ocjenjivanje prema ishodima učenja, Zavod za školstvo Crne Gore:
- Član Organizacionog i Uređivačkog odbora za monografiju *Književnost i jezik u funkciji promovisanja univerzalnih vrijednosti i identitetskih komponenti crnogorskog društva*, Filološki fakultet, Nikšić, 2017, ISBN 978-9940-694-05-0.
- Član Naučnog, Organizacionog odbora i Uredništva: *Folia Linguistica et litteraria – Časopis za nauku o jeziku i književnosti*, br. 29, *La mémoire et ses enjeux. Balkans-France: regards croisés / Sjećanje i izazovi. Balkan-Francuska: ukršteni pogledi*, posebno izdanje / *Hors-série*, Filološki fakultet, Nikšić, 2019, 19–33, ISSN 1800-8542 (ESCI)
- Član Odbora za obrazovanje CANU, 2023–

Učešće u međunarodnim projektima:

- *ESBALK Tourisme, culture et enseignement du FLE en contexte universitaire* (Macédoine du Nord, Monténégro, Serbie) – TCE-FLE (mart 2022 – decembar 2022), Université Paul Valéry, Montpellier, Univerzitet Crne Gore, Univerzitet u Novom Sadu, Univerzitet „Goce Delčev“, Štip.
- *ESBALK Renforcement et perspectives de la coopération scientifique dans les Balkans occidentaux* (septembar 2022 – jun 2023), INALCO Paris, Univerzitet Crne Gore, Institut za političke studije, Beograd, Univerzitet „Sv.Kliment Ohridski“ Bitola.

Učešće u nacionalnim naučnim projektima:

- *Književnost i jezik u funkciji promovisanja univerzalnih vrijednosti i identitetskih komponenti crnogorskog društva* (mart 2017 – decembar 2017), Filološki fakultet i Ministarstvo kulture Crne Gore
- *Susreti kultura – strane književnosti u Crnoj Gori do 1918. godine, 2018–2021*, trogodišnji projekat pod rukovodstvom prof. dr Vesne Kilibarda, Odjeljenje humanističkih nauka CANU.

Spisak naučnih i stručnih referenci

Monografija

- Nikčević, Jasmina: *Les représentations de la Grèce de 1780 à 1830 : des modèles esthétiques et politiques classiques à l'exaltation de la Grèce en lutte pour sa liberté*, Collection „Réseau Lumières“; Editions Le Manuscrit, Paris, 2011

EAN: 9782304036725 (livre imprimé). 220 pages :

EAN: 9782304036732 (livre numérique)

Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja

Nikčević, Jasmina: *Proposition d'un itinéraire francophone insolite dans les Balkans. Monténégro et Serbie*. Ouvrage coordonné par Ksenija Djordjevic Léonard, Ivona Jovanović, Vanja Manić-Matić, L'Harmattan, 2023, str. 90-216.

ISBN : 978-2-336-42521-4

Poglavlje u monografiji nacionalnog značaja

- Nikčević, Jasmina: *Herojski univerzum Pjera Korneja*, Književnost i jezik u funkciji promovisanja univerzalnih vrijednosti i identitetskih komponenti crnogorskog društva, Filološki fakultet, Nikšić, 2017, str.197–211.

ISBN978-9940-694-05-0

Radovi objavljeni u međunarodnim i domaćim časopisima i zbornicima:

- Nikčević, J. *Simbolika crnogorskog motiva u Balzakovom romanu Seljaci*, Cetinjski filološki dani III, Fakultet za crnogorski jezik i književnost – Cetinje, University of Kansas, Department of Slavic and Eurasian Languages & Literatures, 2022, str. 369-379, ISBN 978-9940-40-076-7

- Nikčević, J. *Osobeni stil: rasprava i kolumni Milorada Nikčevića*, Milorad Nikčević, Život i djelo, Fakultet za crnogorski jezik i književnost – Cetinje, 2022, str. 109-115, ISBN 978-9940-40-083-5

- Nikčević, J. *Les idées de la révolution française dans l'œuvre politique et littéraire de Rhigas Velestinlis (1757- 1798)*, Folia Linguistica et litteraria – Časopis za nauku o jeziku i književnosti, br. 29, Filološki fakultet, Nikšić, 2019, str.19–33, ISSN 1800-8542. Online (ESCI, Scopus)

- Tatin-Gourier J-J. Nikčević, J. Bogojević, D. *Les Slaves du sud au prisme des Lumières et du romantisme*, Transgression(s), déviance(s), norme(s) et limite(s),

Convergences francophones. n0 6.1. 2019. str.62--72. ISSN 2291-7012. en collaboration avec University of Alberta Library.

<http://mrujs.mtroyal.ca/index.php/cf/index>

- Nikčević, J. Bogojević, D. *L'analyse du registre paysan et du style bourgeois dans le roman Les Paysans de Balzac*. Nasleđe – časopis za književnost, jezik, umetnost i kulturu/Revue de littérature, de langue, d'art et de culture, br. 40, FILUM, Kragujevac, 2018, str.99–111, ISSN 1820-1768 (ESCI)

- Nikčević, J. *L'influence de la didactique du FLE sur la didactique de la langue maternelle dans l'enseignement secondaire au Monténégro*. Le même, le semblable et le différent au sein de la langue, de la littérature et de la culture dans les pays francophones, Faculté de Philologie „Blaže Koneski“, Université „STS Cyrille et Méthode“ Skopje, 2018, 282–290, ISBN 978-608-234-058-6.

- Popović, D. Nikčević, J. *Nastava maternjeg jezika i književnosti i stranih jezika kao podrška razvoja interkulturalnosti u osnovnoj školi*. Zbornik radova, br.18. Univerzitet u Kragujevcu-Učiteljski fakultet u Užicu, 2018. UDK378(082) ISSN 14506718.

- Nikčević, J. *Alhambra – afektivni prostor u Šatrobrijanovom djelu*. Folia Linguistica et litteraria – Časopis za nauku o jeziku i književnosti, br. 15. Filološki fakultet, Nikšić, 2016, str.195–205. ISSN 2337-0955. Online (ESCI)

- Nikčević, J. *Pierre II Pétrovitch Niégoch et l'Antiquité*, La Revue Cahiers d'histoire culturelle N0 26/2015, EA 6297 Interactions Culturelles et Discursives. Université François Rabelais–Tours, France, septembre 2015, str.79–87. ISSN 1281-6019 ISBN 978-2-918815-11-2.

- Nikčević, J. *Les représentations de la culture grecque de 1770 à 1830*; Nasleđe–časopis za književnost, umetnost i kulturu, br. 19, FILUM- Kragujevac, april 2011 – str. 203-214

ISSN 1820-1768 COBISS.SR-ID 115085068

- Nikčević, J. *Uticaj prosvjetiteljstva u Grčkoj i na Balkanu. Književno-prevodilačko i revolucionarno djelo Rige od Fere*; Riječ – časopis za nauku o jeziku i književnosti, Nova serija broj 3, Nikšić, 2010; Filozofski fakultet, Institut za jezik i književnost, str.161-173

ISSN 0354-6039

- Nikčević, J, Bogojević, D. *Empatija kao mogućnost diferenciranog pristupa u učenju stranih jezika*, Zbornik radova Individualizacija i diferencijacija u nastavi jezika i književnosti, Nikšić 2009, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, str. 72-78

ISBN 978-86-7798-037-5

- Nikčević, J, Bogojević, D. *Multikulturalnost u planovima, programima i udžbenicima francuskog jezika u osnovnoj školi*, Zbornik radova Elementi multikulturalnosti u nastavnim planovima, programima i udžbenicima u Crnoj Gori, Nikšić 2009, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, str. 121-133

ISBN 978-86-7798-029

- Nikčević, J, Bogojević, D. *Evaluacija usmene produkcije u nastavi francuskog jezika*; Zbornik radova Evaluacija u nastavi jezika i književnosti, Nikšić 2008, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, str. 319-329

ISBN 978-86-7798-023-8

- Nikčević, J, Bogojević, D. *Multidisciplinarnost u izradi novih obrazovnih programa za francuski jezik*, Zbornik radova Multidisciplinarnost u nastavi jezika i književnosti, Nikšić 2008, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, str.115-130

ISBN 978-86-7798-017-7

- Nikčević, J. *Prikaz prevoda Gorskog vijenca na francuski jezik- P.P. Niégoch, Les Lauriers de la Montagne, traduit par Novak Strugar*, Fondation Niégoch, Belgrade, 2003. Prevodilac, god.XXVII, januar-jun 2008, br. 1-2 (59), Beograd, str. 62-69

ISSN 0351-8892

Prevodi:

- Nikčević, J. *Muva*, priča u: Antologija savremene francuske priče, Linda Le, Podgorica, ARS, časopis za književnost, kulturu i društvena pitanja, 5-6/2003, str. 85-88

YU ISSN 0352-6739

- Nikčević, J. *Francuska i Jadran od 1797. do 1814. godine*, Danijel Kavali, Istorijski zapisi - Ecrits historiques, Podgorica, godina LXXXII, broj 3-4/2009, str. 27-34

YU ISSN 0021-2652

- Nikčević, J. *Ilirske provincije i geografska znanja o Balkanu u Francuskoj početkom XIX vijeka*, Bernar Lori, Istorijски zapisi - Ecrіts historiques, Podgorica, godina LXXXII, broj 3-4/2009, str. 46-54

YU ISSN 0021-2652

- Nikčević, J. *Un projet manqué : l'ouverture du Consulat français à C'etigné 1807-1808*, Radoslav Raspopović, Istorijски zapisi - Ecrіts historiques, Podgorica, godina LXXXII, broj 3-4/2009, str. 56-63

YU ISSN 0021-2652

- Nikčević, J. *L'œuvre de Vialla de Sommières – une source pour l'histoire du Monténégro*, Slavko Burzanović, Istorijски zapisi - Ecrіts historiques, Podgorica, godina LXXXII, broj 3-4/2009, str. 141-147

YU ISSN 0021-2652

- Nikčević, J. *Ilirske provincije: jedno geopolitičko sagledavanje*, Amael Kataruca, Istorijски zapisi - Ecrіts historiques, Podgorica, godina LXXXII, broj 3-4/2009, str. 165-172

YU ISSN 0021-2652

- Nikčević, J. Redaktura prevoda: Frederik Ferijer, *Crna Gora - Dnevnik švajcarskog ljekara*, CID Podgorica, 2007, broj strana 191, ISBN 86-495-0225-O

Radovi u procesu objavljivanja

-Nikčević, J., Popović, D. *Izazovi i pozitivni aspekti višejezičnog školskog konteksta u Crnoj Gori*, STOO4, Teaching (Today for) Tomorrow. Bridging the Gap between the Classroom and Reality, Zagreb, 2024.

-Nikčević, J. *Komparativna analiza udžbenika za francuski jezik u srednjim školama u Crnoj Gori sa akcentom na interkulturalnu dimenziju*, Dijete i jezik danas – Jezik udžbenika – udžbenici jezika, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Osijek, 2023.

-Nikčević, J. *François-René de Chateaubriand – écrivain, diplomate, philhellène*, Diplomatie et Littérature, Université du Pirée, 2023.